

Folkloras svētki «Rudynōji»

Anna Kārkle

29. un 30. septembrī Aglonā un Līvānos notika Starptautiskie folkloras svētki «Rudynōji' 2007». Rudeni ieskandināja 20 folkloras kopas (Jēkabpils «Raksti», Preiļu Valsts ģimnāzijas folkloras kopa «Rūtoji», Līvānu folkloras kopa «Ceiruleits», Turku pagasta folkloras kopa «Turki», Arendoles folkloras kopa «Dzeipurs», Preiļu folkloras kopa «Mūderniki», Ogres folkloras kopa «Artava», Ventspils folkloras kopa «Vēlava» un «Rotaļnieks», Dignājas folkloras kopa, Rožupes folkloras kopa «Rūžupeite», Riebiņu folkloras kopa «Jumaleņa», Kokneses folkloras kopa «Urgas», Vārkavas folkloras kopa «Žubeite», «Volyudzeite» un «Vecvārkava», lietuviešu folkloras kopa «Rasa», krievu folkloras kopa «Dodola», «Bariņa» un «Kalinuška». Kopskaitā – vairāk nekā 300 dalībnieki.

Starptautiskie folkloras svētki «Rudynōji' 2007» nu jau kļuvuši par tradīciju un tiek rīkoti astoto reizi. Svētku dalībniekus šogad viesmīgi uzņēma Aglonas maizes muzeja vadītāja Vija Černe. Tuvāki un tālāki ciemiņi tika sagaidīti ar rudzu vārpu sauju un Aglonas maiznīcas jumīša kukulīti.

Kāda tautasdziesma saka: «Pirmāk Divu pieminēju, tod palaižu volūdeņu», tieši tāpēc pasākums sākās ar dievkalpojumu Aglonas bazilikā. Dūdu, bungu un akordeona skaņu pavadīti, svētku dalībnieki mēroja ceļu līdz Aglonas bazilikai. Vietējie iedzīvotāji izteicās, ka tādu gājieni Aglonā nav piedzīvojuši.

Pēcpusdienā Maizes muzeja pagalmā notika radošās darbnīcas «Pa kukulīša takām». Rudens ieskandināšanas darbnīcā folkloras kopa izdziedāja un izdancoja rudens rakstus. Spriguļu sišanas darbnīcā notika kulšanas darbi. Ar diviem spriguļiem strādājot, ikviens varēja iemēģināt roku kulšanā.

Kas var būt garšīgāks par maizi ar medu! Lai būtu, kur glabāt medu, Medus podu meistarošanas darbnīcā tika virpoti milzīgi podi ar divām osām. Māla gudrības palīdzēja izzināt Olga un Valdis Pauliņi.

Senāk, lai nepaliktu vārpas uz tūruma, tās tika salasītas. Šo darbu parasti veica vecāki cilvēki un mazi bērni. Lai būtu, kur lasīt vārpas, Skalu grozu darināšanas darbnīcā varēja apgūt šo prasmi.

Katram pienāca arī kārta pasēdēt pie saimes galda Maizes muzejā un ieklausīties saimnie-

ces Vijas Ancānes interesantajā stāstījumā «Nu gryudeņa da mai-zeitei». Varēja aplūkot senās maizes cepšanas iekārtas – abras, dzirnakmeņus, maizes lizes, graudu un miltu siekus, iztaustīt un izgaršot graudus, pamēģināt tos samalt vecajās rokas dzirnaviņās, kā arī nobaudīt svaigi ceptu maizi. Ar lielu aizrautību dalībnieki grūda graudus piestā un mīcīja miklu maizes abriņā. Katra folkloras kopa piedalījās arī svētku kliņģera cepšanā.

Mājas saimnieki bija gādājuši arī par pusdienu mielastu, kur varēja izbaudīt dažādas rudens garšas un smaržas. Garšoja tiešām lieliski! Un vēl garais maizes degustācijas galds! Tāds mūsu pusē nebija redzēts. Ar savas produkcijas klāstu šogad iepazīstināja SIA «Fazer maiznīca «Druva», a/s «Hanzas maiznīcas», «Vecā maiznīca», Aglonas maiznīca un «Maiznīca Dinella».

Ar ļoti lielu azartu visi iesaistījās Maizes gudrību darbnīcā. Kurš zināja vairāk tautasdziesmu, miklu, pašaku, ticējumu, parunu vai kādu citu gudrību par maizi, balvā ieguva a/s «Hanzas maiznīcas» dāvētās grāmatas «Mūsu maize». Ciņa tiešām bija spraiga.

(Turpinājums 23. lpp.)

Dienvidlatgales folkloras kopu koordinatore Anna Kārkle sagaida viesus

Folkloras svētki «Rudynōji»

(Sākums 11. lpp.)

Paši erudītākie izrādījās koknesieši, kuri zināja 100 maizes gudrības. Ar savām asprātīgajām mīklām izcēlās folkloras kopa «Vecvārķava». Par maizi visvairāk rotaļu zināja ventspilnieki.

Vakarpusē visi svētku dalībnieki pulcējās Aglonas tautas namā uz kopēju vakarēšanu, kur mijās dziesmas, rotaļas un danči. Ciemiņi uz saimes galda lika arī savu līdzpaņemto ciema kukuli – savas puses maizīti.

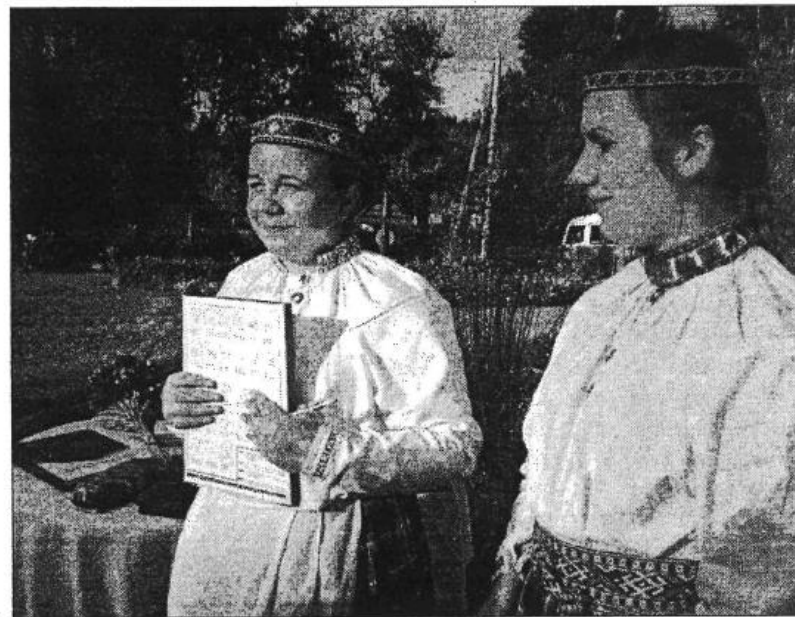
Tika godinātas maizes cepējas. Katrai bija savs maizes stāsts. Riebiņieši bija atveduši arī savu «jumīti». Ar lielu interesi visi klausījās Aglonas puses cepējas Emīlijas Egles maizes stāstu. Īpaši skaisti noformēti bija krievu folkloras kopu pīrāgi. Maizes cepējas saņēma «Rīgas dzirnavnieka», Preiļu Lauku konsultāciju biroja, Preiļu rajona Lauksaimnieku apvienības un

Cepēja Emīlija Egle stāsta par savu maizi

Zemnieku savienības Preiļu nodaļas sarūpētās balvas.

Otrajā dienā Līvānos notika lielais rudens rotaļnieks. Uz rotaļām naskākās ir folkloras kopa «Ceiruleits», folkloras kopa «Rūžupeite», folkloras kopas «Vēlava» un «Rotaļnieks» no Ventspils. Kopā ar rotaļniekiem darbojās Terēzija Rubene, kurai ir vesels pūrs dažādu rudens rotaļu un spēļu.

«Ceiruleiša meitenes» iztaujā maizes gudrības

«Rudynōji» nav iedomājami bez vietējiem amatniekiem. Rudens rakstus apgūt palīdzēja Žanna Vilcāne. Pateicoties Līvānu novada domes atbalstam un Latgales Mākslas un amatniecības centram, viesiem bija iespēja iepazīties ar Latgales kultūrvēsturisko mantojumu.

Caur dziesmu un deju, caur vēstītājfokloru tika aplūkota

Ingūnas Žogotas foto

«Rudenāju» tēma. Bija iespēja iepazīties arī ar lietuviešu un krievu «Rudenāju» tradīcijām. Pasākuma mākslinieciskā noformētāja Alla Grineviča bija izveidojusi interesantu telpas noformējumu, kas iepriecināja ikvienu pasākuma dalībnieku.

Liels paldies jāsaaka projekta galvenajiem atbalstītājiem – Valsts Kultūrkapitāla fondam. ▣

Riebiņu «jumītis»